

מה בין מימוש עצמי למעורבות חברתית

מטרה

- לסייע למשתתפים לבחון את משמעות הקשר בין מימוש עצמי למעורבות חברתית עבורם.

עזרים

- צילום מבחר קטעי מקורות (4-5 מקורות מתוך הנספח) כמספר הקבוצות.
- בריסטולים.

מהלך ההפעלה

שלב א' – במליאה

המנחה יקריא למשתתפים את ההגדרות של המושגים: **מימוש עצמי ומעורבות חברתית** ויבקש מהם לתת דוגמאות מחייהם המבטאים מימוש עצמי או/ו מעורבות חברתית.

ההגדרה המילונית של **מימוש עצמי** היא: "אדם שמצליח להגשים, לפתח ולהביא לידי ביטוי את הכישרון, את היכולת ואת הפוטנציאל הטמונים בו" (מתוך: איתן אבניאון, **מילון ספיר החדש**).

המעורבות החברתית מוגדרת על פני רצף הנע מערנות לטובב דרך השתתפות ושיתוף לעבר עשייה למען האחר/הסביבה.

שלב ב' – קבוצתי

המשתתפים יתחלקו לקבוצות בנות 5-6 חברים, יקבלו את קטעי המקורות, טושים ובריסטול, וימלאו את המשימות שבכרטיס הבא:

כרטיס משימה קבוצתית

1. בחרו את שלושת הקטעים להם אתן מסכימים במידה הרבה ביותר, ודרגו אותם. בחרו קטע אחד שאינכם מסכימים לו.
2. בררו ביניכם את יחסי הגומלין המתקיימים לדעתכם בין שני המושגים: "מימוש עצמי" ו"מעורבות חברתית" (יחס של הנגדה, חפיפה, השקה, השלמה וכו').
3. תארו בצורה חזותית (תרשים, ציור, קריקטורה, מצגת) את היחס המתקיים לדעתכם בין שני המושגים. כתבו על הבריסטול את הקטע שדירגתם כראשונה.

שלב ג' – במליאה

המשתתפים יסתובבו בחדר ויתרשמו מתוצרי הקבוצות/ הקבוצות יציגו את הבריסטול במליאה.

שאלות לדיון:

1. מה משותף ומה שונה בין תוצרי הקבוצות לגבי יחסי הגומלין בין המושגים ובין הקטעים שנבחרו? פרטו והדגימו.
2. האם ככלל, עלה יחס של הנגדה או יחס של השלמה בין המושגים? הסבירו.
3. האם הקשר בין מעורבות חברתית למימוש עצמי חשוב? מדוע?
4. האם לדעתכם אפשרי לחזק את הקשר בין מימוש עצמי לבין מעורבות חברתית וכיצד?
5. הציעו לוגו/סיסמה לקידום מעורבות חברתית בקרב בני נוער, המדגישים את היכולת למימוש עצמי כחלק מהמעורבות.

נספח - קטעי מקורות

✦ מחקרים מקרב בני נוער מתרבויות שונות העלו את הממצאים הבאים: אותם מתבגרים שדיווחו על חוויות של אושר, שמחה ותחושת משמעותיות היו גם אלו שהביעו יותר מאחרים רצון לתת מעצמם ולתרום לרווחתם של אחרים.

✦ על הנתינה / חליל ג'ובראן
 ...ויש הנותנים את כל המעט אשר להם,
 הם המאמינים בחיים,
 הם מלח הארץ וטנאם מלא תמיד.
 נכון לתת כשמתבקשים,
 אך מוטב לתת בלא בקשה, בהבנה,
 אלה, רחבי הלב, המחפשים למי לתת משלהם,
 שמחתם גדולה מן הנתינה עצמה.

✦ הקיום תלוי בהתעלות מעבר לעצמי... לעולם האדם מופנה או מכון אל משהו או אל מישהו שאינו הוא עצמו; אל משמעות שיש להגשים אותה או אל יצור אחר שיש לפגוש אותו, אל עניין שיש לשרת אותו או אל אדם שיש לאהוב אותו. רק אם חווה האדם את ההתעלות הזאת מעבר לעצמו בהווייתו האנושית, הרי הוא אנושי באמת או נעשה ישות עצמית אמיתית. (ויקטור פרנקל - "האדם מחפש משמעות")

✦ לפיכך חייב כל אחד ואחד לומר בשבילי נברא העולם. (סנהדרין ד' ל"ז)

✦ תן את ימיך כמו טבעת יהלום
 לא עוד הלב רועד
 נצנץ למרחקים אתה הכוכב היחיד בשמיים
 ולא כמו שהיה בעבר
 היום אתה זוהר זורם בעורקים
 נצנץ למרחקים בוהק לעולמים.

(אסף אמדורסקי
 מתוך: "מנועים שקטים")

* הטקסטים כוללים מקורות המבטאים רעיונות על הרצף שבין מימוש עצמי המרוכז בפרט לבין מימוש עצמי המכוון לסביבה החברתית, ורצוי לשלב ביניהם.

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות
<http://edu.gov.il/noar/minhal/Pages/hp.aspx>

- ✦ כל הנמצא הוא אני. (יוהן גוטליב פיכטה)
- ✦ אדם קרוב אצל עצמו. (מסכת יבמות כ"ד ע"ב)
- ✦ עיקר מהותו וערכו של היחיד אינו נתון בו בתור יצור נבדל, אלא בתור חבר לציבור אנושי גדול. (אלברט איינשטיין)
- ✦ האדם הוא יצור שאינו יכול לצאת מתוך עצמו והוא מכיר את חבריו רק מתוכו. (מרסל פרוסט)
- ✦ אל תפרוש מן הציבור. (פרקי אבות ב' ד')
- ✦ כל ישראל ערבים זה לזה. (סנהדרין כ"ז ב')
- ✦ כדי לממש את עצמו חייב אדם להיות לבדו, אך בעת ובעונה אחת, להיות עמית בקהילה. (הרב סולוביצ'יק)
- ✦ יש לי חלום שיום אחד על הגבעות האדומות של ג'ורג'יה בניהם של עבדים ובניהם של בעלי עבדים יוכלו לשבת יחד לשולחן האחוזה. (מרטין לותר קינג)
- ✦ הבה נצעד יד ביד ולא זה לפני זה. (ויליאם שייקספיר)
- ✦ אל תשאל: מה המדינה עשתה עבורי?
 שאל: מה אני יכול לעשות למען המדינה? (ג'ון פיצג'רלד קנדי)